

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

05 жовтня 2016 року

Херсон

№2/95-рк/к

ПАТ «Енергопостачальна
компанія «Херсонобленерго»

вул. Пестеля, 5, м. Херсон, 73003

Про вжиття заходів щодо усунення
причин та умов вчинення дій,
що мають ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративною колегією Херсонського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення) за результатами розгляду скарги гр. Л від 11.07.2016 №Б/Н щодо дій ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» в особі Скадовського РЕЗ і ЕМ, які полягають у припиненні 17.03.2016 електропостачання до домоволодіння, розташованого за адресою (інформація з обмеженим доступом), незважаючи на те, що попередження про відключення електроенергії вручено 22.03.2016, та нарахуванні заборгованості за спожиту електричну енергію у розмірі 84363,71 грн, встановлено наступне.

ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» (код ЄДРПОУ 05396638) (надалі – Товариство, енергопостачальник) є юридичною особою, має самостійний баланс, розрахунковий та інші рахунки в установах банків, печатки із своєю назвою, штампи, бланки та інші реквізити, необхідні для здійснення операцій з предметом статутної діяльності.

Основні види діяльності (КВЕД) – постачання (35.12) та розподілення електроенергії (35.13). Споживачами послуг виступають населення та суб'єкти господарювання.

Тобто, надаючи платні послуги, Товариство здійснює господарську діяльність та у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

Відповідно до Статуту (затвердженого загальними зборами акціонерів, протокол від 10.04.2014 №20) ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» здійснює свою діяльність на підставі Статуту та ліцензій, зокрема: ліцензії від 13.05.2011 серії АГ №500320 – на передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами, виданої Національною комісією регулювання електроенергетики України (НКРЕ); ліцензії від 13.05.2011 серії АГ №500321 – на постачання електричної енергії за регульованим тарифом, виданої НКРЕ.

Товариство здійснює діяльність з постачання електричної енергії за регульованим тарифом на території Херсонської області, де розташовані власні місцеві (локальні) електричні мережі.

За результатами дослідження, здійсненого відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05 березня 2002 року №49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за №317/6605, з метою з'ясування підстав для визнання монопольного становища ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», встановлено наступне.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» від 20.04.2000 №1682-III (із змінами) (надалі – Закон) природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності

конкуренції, внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути змінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

Згідно із статтею 5 цього Закону, розподіл електричної енергії (передача електричної енергії місцевими (локальними) електромережами) відноситься до сфери діяльності суб'єктів природної монополії.

Відповідно до абзацу 27 підпункту 1.2 пункту 1 Правил користування електричною енергією, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики України від 31.07.1996 №28, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 02.08.1996 за №417/1442 (далі по тексту - ПКЕЕ) електропередавальна організація - суб'єкт господарювання, який отримав ліцензії НКРЕ на право здійснення підприємницької діяльності з передачі електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами або який отримав ліцензію НКРЕ на право здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом, що здійснює свою діяльність на закріпленій території.

ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» згідно з ліцензійними умовами, визначеними НКРЕ, є підприємством, яке передає електричну енергію місцевими (локальними) електричними мережами та є постачальником електричної енергії за регульованим тарифом на території Херсонської області.

Отже, ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» займає монопольне становище на ринку постачання електричної енергії за регульованим тарифом у територіальних (географічних) межах Херсонської області, де розташовані діючі місцеві (локальні) мережі ПАТ «ЕК «Херсонобленерго», з часткою 100 відсотків.

Взаємовідносини між громадянами та енергопостачальниками визначено Законом України «Про електроенергетику», Правилами користування електричною енергією для населення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.1999 №1357 (із змінами внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. №591, які набули чинності з 20.09.2016).

Зазначені Правила є обов'язковими для виконання всіма побутовими споживачами і енергопостачальниками незалежно від форм власності.

Відповідно до пункту 3 Правил користування електричною енергією для населення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.1999 №1357 (надалі – ПКЕЕН), споживання електричної енергії здійснюється на підставі договору про користування електричною енергією між споживачем і енергопостачальником, що розробляється енергопостачальником згідно з Типовим договором про користування електричною енергією і укладається на три роки.

Відповідно до частини 6 статті 24 Закону України «Про електроенергетику» енергопостачальники, що здійснюють постачання електричної енергії на закріпленій території, не мають права відмовити споживачу, який розташований на цій території, в укладенні договору на постачання електричної енергії.

Відповідно до пункту 19 ПКЕЕН, розрахунки населення за спожиту електричну енергію здійснюються за діючими тарифами (цінами) для населення на підставі показань приладів обліку.

Пунктом 20 ПКЕЕН визначено, що розрахунковим періодом для встановлення розміру оплати спожитої електричної енергії є календарний місяць. Плата за спожиту протягом розрахункового періоду електричну енергію вноситься не пізніше 10 числа наступного місяця, якщо договором не встановлено іншого терміну.

Відповідно до п.21 ПКЕЕН знімання показань приладів обліку провадиться споживачем щомісяця. Енергопостачальник має право контролювати правильність знімання показань приладів обліку та оформлення платіжних документів споживачем.

За власним рішенням енергопостачальник має право самостійно знімати показання приладів обліку у споживача.

Відповідно до пункту 22 ПКЕЕН оплата спожитої електричної енергії зокрема може здійснюватися за платіжними документами, які виписуються енергопостачальником.

Пунктом 27 ПКЕЕН визначено, що у разі несплати за спожиту електричну енергію протягом 10 днів після терміну, зазначеного у договорі чи платіжному документі, та неотримання енергопостачальником повідомлення про оплату на 20 день споживачу надсилається попередження про відключення електричної енергії.

У разі несплати за спожиту електричну енергію на 30 день після отримання споживачем попередження енергопостачальник має право відключити споживача від електричної мережі.

Забороняється відключення споживачів перед вихідними та святковими днями.

Відповідно до п.35 ПКЕЕН енергопостачальник має право відключити споживача у разі, зокрема порушення термінів сплати за спожиту електричну енергію у порядку, визначеному пунктом 27 цих Правил, або порушення умов договору про реструктуризацію заборгованості.

Пунктом 15 Положення про порядок призначення та надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 1995 р. №848 зокрема передбачено:

Громадяни, яким призначено субсидію для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, зобов'язані щомісячно сплачувати вартість фактично спожитої послуги з урахуванням розміру призначеної субсидії. У разі коли вартість фактично використаної послуги менша ніж обов'язкова частка витрат на оплату цієї послуги, громадяни сплачують її фактичну вартість. Сума субсидії, яку структурними підрозділами з питань соціального захисту населення було переказано на рахунки виконавців/виробників житлово-комунальних послуг для оплати їх вартості в розмірі соціальних нормативів і яка не використана домогосподарством внаслідок економії споживання послуг, зараховується виконавцем/виробником як оплата послуг, у тому числі обов'язкової частки платежу домогосподарства, на наступні розрахункові періоди.

Дослідженням встановлено, що електропостачання до будинку за адресою (інформація з обмеженим доступом) здійснювалось на підставі договору від (інформація з обмеженим доступом) «Про користування електричною енергією», укладеного ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» з гр. Л, який є померлим (інформація з обмеженим доступом).

За інформацією ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» (енергопостачальник) за адресою (інформація з обмеженим доступом) було встановлено електролічильник (прилад обліку електричної енергії) типу СО-И446 №2806381 з показниками «00003 кВт/год».

Знімання показань приладу обліку проводилось енергопостачальником самостійно.

Оплата за використану електроенергію споживачем проводилась за платіжними документами, які виписувались енергопостачальником.

Споживач в період з 2014 по 01.03.2016 року отримував житлову субсидію на оплату електричної енергії, але в період з 19.12.2014 по 28.12.2015 обов'язкову частку платежу передбачену Положенням про порядок призначення та надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 1995 р. №848, не сплачував у зв'язку з тим, що розмір субсидії перевищував розмір плати за фактично використану електроенергію.

В період з 19.12.2014 по 28.12.2015 енергопостачальником споживачу рахунки на оплату не надавались.

Відповідно до рахунку наданого електропостачальником за розрахунковий період з 24.09.2015 по 26.10.2015, споживачем 28.12.2015 проведено оплату у сумі 161,62 грн.

За листопад-грудень 2015 року та січень 2016 року енергопостачальником рахунки за спожиту електроенергію споживачу не надавались.

22.03.2016 заявник отримав попередження про відключення електричної енергії, у зв'язку з заборгованістю за спожиту електроенергію у сумі 84352,51 грн (станом на 01.02.2016, термін оплати до 23.05.2016).

Проте, ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» в порушення вимог п.27 Правил користування електричною енергією для населення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.1999 №1357 (із змінами), припинило електропостачання споживачу 17.03.2016 року.

За умов існування економічної конкуренції на ринку, необхідною ознакою якої, відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», є можливість вибирати споживачами між кількома продавцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку, така поведінка ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» у вигляді припинення електропостачання споживачу в порушення вимог п.27 Правил користування електричною енергією для населення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.1999 №1357 (із змінами), була б неможливою.

За наявності альтернативи споживач мав би можливість відмовитись від таких послуг Товариства та обрати іншого виконавця послуги, який діяв би в межах та на підставі чинного законодавства України.

Таким чином, дії ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» у вигляді припинення електропостачання споживачу без відповідного попередження, що суперечить вимогам п.27 Правил користування електричною енергією для населення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.1999 №1357 (із змінами), містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку постачання електричної енергії за регульованим тарифом, що призвели до ущемлення інтересів споживача, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи наведене, на підставі статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Херсонського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

РЕКОМЕНДУЄ:

Публічному акціонерному товариству «Енергопостачальна компанія «Херсонобленерго» (код за ЄДРПОУ 05396638) вжити заходів щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду особами, яким вони були надані.

Про результати розгляду рекомендацій необхідно повідомити територіальне відділення у десятиденний строк з дня їх отримання з наданням копій відповідних документів.

Адреса для надання відповіді: **м. Херсон, пр-т Ушакова, 47, 73000; e-mail: khs@amcu.gov.ua; факс: (0552) 31-60-29, 49-82-01.**

Згідно з частиною 3 статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умов виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито необхідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова територіального відділення -
голова адміністративної колегії

В. П. Василенко